

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/203/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4317210022
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4317210022.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a členov senátu JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Jarmily Pogradovej, v právnej veci žalobkyne: L. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U., S. XXX/XX, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 12. marca 2018, č. k. 13Csp/88/2017-81, takto jednohlasne

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalobkyni nepriznáva proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy dlžníka zo dňa 24. 11. 2015 k zmluve o spotrebiteľskom úvere pod č. 405401649 je neplatná a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

1.2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 137 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 34, § 37 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 54 ods. 1, 2 a § 551 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“ alebo „Občiansky zákonník“).

1.3. Konštatoval, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy dlžníka zo dňa 24. 11. 2015 k zmluve o spotrebiteľskom úvere pod č. 405401649. Súčasne podala nariadenia neodkladného opatrenia podľa ust. § 324 a nasl. CSP. Okresný súd Levice vo veci nariadil neodkladné opatrenie uznesením Okresného súdu Levice zo dňa 02. 06. 2017 č. k. 13Csp/88/2017-13 a krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 07. 09. 2017 č. k. 12Co/72/2017-30 uznesenie potvrdil. Súd prvej inštancie mal po vykonanom dokazovaní za to, že žalobkyňa podala žalobu dôvodne. Vyzval žalovaného, aby preukázal, v ktorý deň žalobkyni poskytol úver, avšak na dožiadanie súdu túto skutočnosť neosvedčil listinou, ktorá by preukazovala, ku ktorému dňu žalovaný poskytol žalobkyni spotrebiteľský úver. Uviedol, že dohoda o zrážkach zo mzdy musí obsahovať označenie pohľadávky, o uspokojenie ktorej ide a výšku dohodnutých zrážok. Poukázal na to, že v dohode o zrážkach zo mzdy sa síce uvádza, že veriteľ poskytol dlžníkovi úver vo výške 200 eur, avšak žalovaný nepreukázal, že ku dňu 24. 11. 2015 žalobkyni úver poskytol. Z uvedeného dôvodu síce je uvedený v dohode o zrážkach zo mzdy úver vo výške 200 eur, avšak tento reálne poskytnutý ku dňu uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy nebol. Ďalej uviedol, že v dohode o zrážkach zo mzdy sa uvádza v článku I, že veriteľ a dlžník uzavreli dňa 24. 11. 2015 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 405401649, na základe ktorej poskytol veriteľ dlžníkovi úver vo výške 200 eur a dlžník sa zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady so spotrebiteľským úverom vo výške 150 eur, t. j. zaplatiť celkovú čiastku 350

eur. V predmetnom ustanovení článku I dohody o zrážkach zo mzdy si strany sporu dohodli, že veriteľ a dlžník sa dohodli na zabezpečení pohľadávok veriteľa z úverovej zmluvy alebo v súvislosti s ňou vo forme tejto dohody, pričom zabezpečovaná pohľadávka znamená ktorúkoľvek jednotlivú a tiež všetky nižšie špecifikované pohľadávky veriteľa voči dlžníkovi, pričom do tohto článku uviedli: a) pohľadávky na zaplatenie peňažných prostriedkov dlhovaných veriteľovi na základe zmluvy o úvere, najmä pohľadávky na zaplatenie úveru spolu s jeho príslušenstvom, b) pohľadávky na náhradu škody, ktoré vzniknú veriteľovi voči dlžníkovi na základe zmluvy o úvere alebo v súvislosti s ňou, c) pohľadávky, ktoré vzniknú v dôsledku alebo v súvislosti s odstúpením alebo vypovedaním zmluvy o úvere, d) pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniknú, resp. vznikli v súvislosti so zmluvou o úvere v dôsledku plnenia veriteľa dlžníkovi bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, e) pohľadávky, ktoré vzniknú na základe posúdenia právneho úkonu, v dôsledku ktorého došlo k vzniku, zmene alebo zániku ktorejkoľvek z vyššie uvedených pohľadávok, ako odporovateľného právneho úkonu.

1.4. S poukazom na vyššie uvedené súd prvej inštancie konštatoval, že z obsahu čl. I dohody o zrážkach zo mzdy v tejto časti ale nie je presne špecifikovaná pohľadávka veriteľa, ktorá môže byť uspokojená zrážkami zo mzdy, nakoľko sa tam uvádza nie iba výška úveru a celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom a ďalšie nároky, ktoré nie sú vyčíslené.

1.5. Ďalej mal za to, že z článku II dohody o zrážkach zo mzdy nie je zjavné, v akej výške môže veriteľ vykonávať zrážky zo mzdy, pretože v článku II dohody o zrážkach zo mzdy sa síce uvádza mesačná zrážka zo mzdy vo výške 35 eur, avšak tiež sa tu nachádza časť, v ktorej sa uvádza, že dlžník súhlasí s tým, aby mu zamestnávateľ zrážal mesačne z jeho mzdy aj vyššiu čiastku, ako je uvedená v tejto dohode, až do zákonom stanovenej hranice pre výkon zrážok zo mzdy. Z uvedeného dôvodu dospel súd prvej inštancie k záveru, že dohoda o zrážkach zo mzdy neobsahuje konkrétne označenie pohľadávky, o uspokojenie ktorej ide ako aj výšku dohodnutých zrážok. Taktiež dohoda nešpecifikuje, v akej výške by mala byť uspokojená náhrada škody, prípadná výška bezdôvodného obohatenia. V dohode o zrážkach zo mzdy sa len opisujú možné ďalšie spôsoby vzniku pohľadávok, kde sa uvádza, čo všetko je žalobkyňa ako dlžník povinná uhradiť žalovanému. Konštatoval, že vymedzenie zabezpečovacej pohľadávky je preto neurčité a podľa § 37 ods. 1 Obč. zákonníka neplatné, zdôrazňujúc, že v čase uzatvárania dohody o zrážkach zo mzdy musí byť zabezpečovaná pohľadávka presne a úplne konkretizovaná.

1.6. Konštatoval, že dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov zo dňa 24. 11. 2015 k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 405401649 predstavuje formulárovú zmluvu, ktorá nebola individuálne dojednaná, svojím obsahom spôsobuje značnú nerovnováhu v zmluvnom postavení strán v neprospech žalobkyne - spotrebiteľa. Žalobkyňa uzatvárala dohodu o zrážkach zo mzdy ako dlžník, v pozícii spotrebiteľa, nakoľko dohodu o zrážkach zo mzdy podpísala ako fyzická osoba - nepodnikateľ. Pri uzatváraní dohody o zrážkach zo mzdy dlžník - spotrebiteľ musí vedieť pohľadávku akého druhu zabezpečuje dohoda o zrážkach zo mzdy a v akej výške. V článku I sa síce uvádza, že dohoda o zrážkach zo mzdy zabezpečuje zmluvu o úvere spolu s príslušenstvom, ale tiež sa tu uvádzajú ďalšie pohľadávky, ktoré môžu v budúcnosti vzniknúť veriteľovi, ako napríklad pohľadávky na náhradu škody, pohľadávky v súvislosti s odstúpením od zmluvy, pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia. Preto v tejto časti je dohoda o zrážkach zo mzdy neurčitá, nakoľko žalobkyňa nevie zistiť, čo všetko má voči žalovanému ako dlžník zaplatiť.

1.7. Za neurčité zmluvné dojednanie súd prvej inštancie považoval aj dojednanie týkajúce sa výšky splátok v rozsahu, v akom má byť naplnená uhradzovacia funkcia zabezpečovacieho inštitútu zrážok zo mzdy. Neprípustné navyšovanie zrážok zo mzdy nad dohodnutú výšku predstavuje obchádzanie náležitosti dohody o výške mesačných zrážok zo mzdy.

1.8. Záverom súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa preukázala naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Totiž na základe dohody o zrážkach o mzdy si žalovaný ako veriteľ uplatnil svoje právo a požiadal zamestnávateľa žalobkyne o realizáciu zrážok zo mzdy písomným podaním zo dňa 11. 04. 2016, ktorú listinu žalobkyňa súdu predložila. Žalobkyňa súd tiež predložila. Bez určenia neplatnosti dohody by právne postavenie žalobkyne ako dlžníčky bolo neisté a súčasne by bolo ohrozené právo žalobkyne na disponovanie so svojou mzdou, a preto súd žalobe v celom rozsahu vyhovel. Naliehavý právny záujem je daný, nakoľko len určovacou žalobou sa môže odstrániť stav

neistoty, v ktorom sa žalobkyňa nachádza, pretože len deklarovaným vyslovením neplatnosti predmetnej dohody môže následne argumentovať vo vzťahu k svojmu zamestnávateľovi, aby neprevádzal zrážky zo mzdy. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalobkyňa mala v konaní plný úspech, priznal jej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Poukázal na to, že žalobkyňa na podanej žalobe nemá naliehavý právny záujem, keď v zmysle § 137 písm. d/ CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Žalobkyňu teda zaťažuje dôkazné bremeno preukázať, že na určení právnej skutočnosti v čase rozhodovania súdu má naliehavý právny záujem. Prípustnosť určovacej žaloby vo vzťahu k citovanému ustanoveniu je len v prípade, ak to predpokladá osobitný predpis (napríklad dobrovoľná dražba, zákonník práce a pod.). K otázke naliehavého právneho záujmu poukázal na rozhodnutia KS Trnava sp. zn. 11Co/173/2013, 21P/2014, KS Žilina sp. zn. 5Co/273/2017 z 12.12.2017.

2.2. V súvislosti s určením neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy poukázal na to, že dohoda bola uzatvorená platne podľa § 551 OZ, písomne a teda spĺňa všetky ustanovenia o právnych úkonoch podľa § 34 OZ. Obsahuje tiež súhlas dlžníka s tým, aby sa mu zo mzdy vykonávali zrážky zo mzdy, dohoda je obsiahnutá na samostatnom dokumente a predstavuje len jeden zo zabezpečovacích inštitútov, ktorým si ako veriteľ zabezpečuje splnenie pohľadávky. Dohoda predstavuje samostatný dokument a je v súlade so zákonom č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, v ktorom zákonodarca pripustil možnosť zabezpečenia uspokojenia pohľadávky alebo splnenia záväzku uvedeným inštitútom. Podľa jeho názoru nerealizovaním dohody by žalobkyňi vznikla závažnejšia ujma ako jej realizovaním, pretože by došlo k zvýšeniu jej záväzku. Vyplnením dohody o zrážkach mal klient možnosť dohodu individuálne dohodnúť, teda znemožňuje, aby nešlo o formulárovú listinu, ktorú možno buď prijať alebo odmietnuť. Klient sa svojím pričinením podujal k jej podpísaniu, prijatiu, ovplyvneniu obsahu, a preto nemožno hovoriť o absencii individuálneho dojednaní tohto zabezpečovacieho prostriedku. Dohoda spĺňa zákonné náležitosti, je písomná, obsahuje súhlas dlžníka s jej obsahom a rozsah vykonávaných zrážok 35 eur je v súlade so zákonom, nie je možné ju vyhlásiť za neplatnú. Žalobkyňa mala možnosť s ňou súhlasiť alebo nesúhlasiť, prípadne ju odmietnuť. Nie je pravdou, že v prípade dohody môže dôjsť k nekontrolovanému konaniu z jeho strany, pretože § 551 ods. 1 OZ obsahuje zákonný limit výšky zrážok, predbežným opatrením súdu možno uložiť aj povinnosť platiteľa mzdy nevykonávať zrážky, a ak by sa stalo, že platiteľ mzdy by zrazil dlžníkovi zo mzdy viac, než bol oprávnený zraziť, veriteľ by sa na úkor dlžníka bezdôvodne obohatil a tieto sumy by musel vrátiť. Poukázal na to, že zákon predsa výslovne vylučuje prípustnosť použitia určitého právneho inštitútu v spotrebiteľských veciach, napríklad v § 53 ods. 7 OZ vylučuje splnenie záväzku prostredníctvom zabezpečovacieho prevodu práva k nehnuteľnosti. Rovnaký záver platí aj v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z., ktorý výslovne uvádza, že ktoré úvery sa nepovažujú za spotrebiteľské, medzi ne radí úver zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti. Smernica 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere výslovne pripúšťa zabezpečenie spotrebiteľských úverov, pričom sa v nej neuvádza neprípustnosť dohody o zrážkach zo mzdy. Teda zákonodarca v súlade s príslušnou európskou legislatívou pripúšťa zabezpečenie sporným inštitútom. Teda neexistuje žiadny zákonný dôvod, aby dohoda o zrážkach zo mzdy nemohla byť so spotrebiteľmi uzatváraná.

3. Žalobkyňa k odvolaniu žalobcu písomné vyjadrenie nepodala.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že odvolanie spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) vec prejednal a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

5. Predmetom konania je žaloba, ktorou sa žalobkyňa domáha určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 24. 11. 2015, dôvodiac, že dohoda o zrážkach zo mzdy je podľa jej názoru absolútne neplatný úkon, pretože nebola osobitne dojednaná, žalobkyňa nemohla ovplyvniť obsah tejto dohody a neboli jej podrobne vysvetlené následky uzavretia tejto dohody. Predmetom prieskumu odvolacím súdom je výrok o určení neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy.

6. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania preskúmavajúc rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu odvolacích dôvodov žalovaného (§ 380 ods. 1 CSP) po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolacie dôvody žalovaného nie sú dôvodné. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, a preto sa obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

7. V posudzovanej veci bolo medzi stranami nesporné, že žalovaný ako veriteľ uzavrel so žalobkyňou, ako dlžníkom, dňa 24. 11. 2015 zmluvu o úvere č. 405401649, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyňi úver vo výške 200 eur a ktorý sa zaviazala poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť odplatu pri poskytnutí finančných prostriedkov a úrok spojený so spotrebiteľským úverom, čo v prípade riadneho splatenia úveru v dohodnutom termíne predstavuje sumu 150 eur, t. j. zaplatiť celkovú čiastku 350 eur, hoci žalovaný nepreukázal, že žalobkyňi poskytol úver ku dňu 24. 11. 2015. Žalobca vo vyjadrení doručenom súdu prvej inštancie dňa 30. 01. 2018 (č. I. 55) uviedol, že žalobkyňi bol úver poskytnutý prostredníctvom zmenky, pričom žalovaná podpisom zmluvy zo dňa 24. 11. 2015 zároveň potvrdila jej prevzatie. Zároveň v ten istý deň uzavrel žalovaný ako veriteľ a žalobkyňa ako dlžník dohodu o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov podľa § 551 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorej žalobca udelil súhlas, aby sa uspokojenie pohľadávky veriteľa zabezpečilo vykonaním pravidelných mesačných zrážok a aby zamestnávateľ žalobcu zrážal mesačne z jeho mzdy čiastku 35 eur na účet veriteľa až do celkovej výšky zabezpečovanej pohľadávky. Listom zo dňa 02. 01. 2017 žalovanej oznámil, že došlo k zosplateniu úveru a že začal realizovať zrážky zo mzdy na základe uzatvorenej dohody o zrážkach zo mzdy. Listom zo dňa 11. 04. 2016 potom veriteľ - žalovaný, požiadal zamestnávateľa žalobkyne Cloetta Slovakia s.r.o., aby vykonával zrážky zo mzdy žalobkyne.

8. Súd prvej inštancie skôr, ako pristúpil k posúdeniu veci z hľadiska žalobkyňou vymedzených dôvodov, skúmal existenciu naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, teda prípustnosť žaloby z hľadiska právnej úpravy zák. č. 160/2015 Z. z. Žalobkyňa právny záujem odôvodňovala s poukazom na § 137 písm. c) a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 18. 11. 2015 sp. zn. 8Cdo/483/2014 tvrdiac, že žaloba má preventívny charakter, pretože len určovacou žalobou sa môže odstrániť stav neistoty, v ktorom sa žalobkyňa nachádza. Žalovaný naopak, namietal, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy podľa § 137 písm. c) CSP. Podľa jeho názoru sa žalobkyňa domáha určenia právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) a tieto žaloby sú prípustné len v prípade, ak to ustanovuje osobitný právny predpis. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobkyňa mala na veci naliehavý právny záujem, pretože len určovacou žalobou sa môže odstrániť stav neistoty, v ktorom sa žalobkyňa nachádza.

9. Odvolací súd dospel k záveru, že prejednávánú vec je potrebné posudzovať podľa § 137 písm. d) CSP a za týmto účelom vyzval sporové strany podľa § 382 CSP, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia § 137 písm. d) CSP, ktoré zákonné ustanovenie pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je/ môže byť pre rozhodnutie veci rozhodujúce.

10. Strany sa k výzve odvolacieho súdu nevyjadrili.

11. Podľa § 137 žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o: a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

11.2. V danej veci z vymedzenia žalobného petitu vyplýva, že žalobkyňa sa domáha určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Nedomáha sa teda určenia, či tu právo je alebo nie, ale určenia právnej skutočnosti. Právne skutočnosti sú podmienky (okolnosti) stanovené v hypotéze právnej normy, s ktorou sa spája vznik, zmena a zánik právnych vzťahov. Právne vzťahy vznikajú, menia sa alebo zanikajú na základe jednej právnej skutočnosti. Základným kritériom právnych skutočností je požadovaný vôľový aspekt a delia sa na právne skutočnosti, ktoré sú závislé od vôle subjektov (konanie a protiprávne konanie) a ktoré nie sú závislé od vôle subjektov (právne udalosti, protiprávne stavy). Právnym konaním je právny úkon, s ktorým sa spája vznik, zmena alebo zánik právneho vzťahu a medzi právne úkony patria aj zmluvy, ako dvojstranné právne úkony.

11.3. V zmysle právnej úpravy § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka dohoda o zrážkach zo mzdy je spotrebiteľskou zmluvou, keďže ju uzatvoril dodávateľ - žalovaný a žalobkyňa, ako spotrebiteľ, nadväzovala na zmluvu o úvere a s ňou súvisela, pretože zabezpečovala splnenie záväzku dohodnutého v zmluve. Niet pochýb o tom, že právny vzťah založený medzi žalobkyňou a žalovaným na základe zmluvy o úvere je spotrebiteľský, a preto spotrebiteľský charakter majú aj všetky na tento základný právny vzťah nadväzujúce právne úkony, teda aj dohoda o zrážkach zo mzdy. Z hľadiska posúdenia prípustnosti žaloby v zmysle § 137 CSP potom možno v zmysle ust. § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z. spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého sa spotrebiteľ môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou vychádzať z toho, že ak môže byť predmetom konania žaloba o určenie neplatnosti zmluvy o úvere, môže byť predmetom konania aj žaloba o neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy; ide o žalobu v zmysle § 137 d) CSP. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd dospel k záveru, že nie je potrebné, aby navrhovateľka preukazovala naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, pretože domáhať sa určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy jej umožňuje osobitný právny predpis - zákon č. 129/2010 Z. z.

12. Odvolateľ nesúhlasil so závermi súdu prvej inštancie, že dohoda o zrážkach zo mzdy nebola dojednaná individuálne, bola neurčitá a spôsobovala značnú nerovnováhu v zmluvnom postavení strán v neprospech žalobkyne - spotrebiteľa. Namietal predovšetkým to, že dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzatvorená platne podľa § 551 Občianskeho zákonníka a spĺňa všetky všeobecné ustanovenia o právnych úkonoch podľa § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka, že spĺňa základné náležitosti a žalobkyňa mala možnosť s dohodou súhlasiť resp. ju odmietnuť.

12.2. Vzhľadom na uvedené odvolací súd dáva do pozornosti, že súd prvej inštancie neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy vyvodil najmä z dôvodov, že neobsahuje presne špecifikovanú pohľadávku veriteľa, keďže obsahuje aj dojednanie, podľa ktorého sú ňou zabezpečené aj pohľadávky, ktoré môžu v budúcnosti vzniknúť veriteľovi, pohľadávky v súvislosti s odstúpením od zmluvy, tiež pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia a pretože nie je zrejmé, v akej výške môže veriteľ vykonávať zrážky zo mzdy, pretože tam je síce uvedená mesačná zrážka zo mzdy 35 eur, ale nachádza sa tam aj predtlačенý súhlas dlžníka s tým, aby mu zamestnávateľ zrážal mesačne aj vyššiu čiastku, ako je uvedená v dohode, až do zákonom stanovenej hranice pre výkon zrážok zo mzdy a nie preto, že by neobsahovala niektorú so zákonom požadovaných náležitostí.

12.3. V súvislosti s relevantnými závermi súdu prvej inštancie odvolací súd poukazuje na ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v ktorom zákonodarca vymedzil všeobecnú zásadu, podľa ktorej spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať také ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (tzv. neprijateľné podmienky). To neplatí iba v prípade, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa však nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah (§ 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Uvedené zásady sa vzťahujú aj na vedľajšie zmluvné ustanovenia formulárovej povahy (záložné zmluvy, dohody o ručení, dohody o zrážkach zo mzdy, rozhodcovské zmluvy a pod.). Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

12.4. Odvolateľ namietal, že dohoda o zrážkach zo mzdy je samostatný dokument, obsahujúci všetky podstatné náležitosti a klient mal možnosť dohodu individuálne dohodnúť. K námietkam odvolateľa odvolací súd uvádza, že dohoda bola síce uzatvorená na osobitnej listine a obsahovala dojednanie o tom, že dlžník mal možnosť ju odmietnuť a bol poučený o dôsledkoch uzatvorenia dohody, ale aj podľa odvolacieho súdu z predmetnej dohody vyplynulo, že išlo o vopred dodávateľom pripravený formulár, do ktorého sa vpisovali konkretizované údaje o dlžníkovi v nadväznosti na poskytnutý spotrebiteľský úver, pričom z obsahu tejto dohody nevyplýva osobitná možnosť dlžníka, ako spotrebiteľa, vylúčiť uzatvorenie takejto dohody, prípadne možnosť poskytnutá v dodatočnej lehote vylúčiť právne účinky takejto dojednania, napr. jednostranným odstúpením od dohody, prípadne meniť obsah tejto dohody, teda zmluva je koncipovaná tak, že je v nej hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán. Okrem toho je dlžník povinný rešpektovať vykonávanie zrážok aj

v prípade iných nárokov, ktoré voči nemu vzniknú bez toho, aby bolo potrebné súdne rozhodnutie. Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, že uvedené jednostranné dojednania znevýhodňujú žalobkyňu ako spotrebiteľa, ktorá sa musí podriaďiť dojednaniám, pričom z predtlaču textu je zrejmé, že išlo o formulárové znenie, ktoré nemala možnosť meniť či iným spôsobom korigovať a ustanovenia boli vopred do zmluvy - dohody zakomponované. Okrem toho si žalovaný v dohode vymienil možnosť vykonávať zrážky zo mzdy nielen v dohodnutej výške, ale aj z iných nárokov, ktoré voči dlžníkovi vzniknú, teda aj také, ktoré v čase uzatvorenia dohody neboli známe alebo ani neexistovali. Za určité dojednanie nemožno považovať ani dojednanie v ktorom by žalobkyňa síce súhlasila s výškou zrážok zo mzdy 35 eur mesačne, ale tieto by mohli byť na základe jednostranného rozhodnutia veriteľa podľa ustanovenie čl. II. dohody o zrážkach zo mzdy vykonávané vo vyššej výške, hoci do výšky ustanovenej osobitnými predpismi. Dojednanie v dohode, podľa ktorého bola žalobkyňa povinná strpieť vykonávanie zrážok aj ohľadne iných, ako v zmluve o úvere dohodnutých čiastok a nemožnosť žalobkyne vypovedať dohodu, resp. od nej odstúpiť bezo sporu spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a takéto podmienky zmluvy sú neprijateľné a tiež neplatné aj pre rozor s dobrými mravmi (§ 39 Obr. Zákonníka), preto je dohoda ako celok neplatná. Takto vymedzený predmet dohody o zrážkach zo mzdy rozhodne nenapĺňa atribút určitosti, a aj preto spôsobuje neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy, a ako takú ju nebolo možné platne uzavrieť. Žalobkyňa mala len možnosť dohodu o zrážkach zo mzdy ako celok odmietnuť alebo ju neodmietnuť a v plnom rozsahu sňou súhlasiť alebo nesúhlasiť. V tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti, že žiadosť o vykonávanie zrážok zo mzdy adresovaná platiteľovi mzdy žalobkyne bola vyhotovená dňa 11. 04. 2016 a neobsahovala informáciu o výške pohľadávky veriteľa, ktorá má byť vykonávaním zrážok uspokojená, preto z tejto žiadosti nie je možné odkontrolovať do akej výšky bol platiteľ mzdy povinný vykonávať zrážky zo mzdy. Taktiež ani oznámenie o vykonávaní zrážok zo mzdy adresované žalobkyňi datované dňa 02. 01. 2017 neobsahuje údaj o výške dlžnej pohľadávky a teda žalobkyňa nemohla vedieť akú čiastku si od nej veriteľ bude vymáhať prostredníctvom zrážok zo mzdy. Preto je zrejmé, že ani na základe dohody o zrážkach zo mzdy a ani z príslušných listín (oznámenie o vykonávaní zrážok zo mzdy a žiadosť o vykonávanie zrážok zo mzdy) žalobkyňa nemohla mať predstavu akú reálnu výšku má pohľadávka veriteľa zabezpečená dohodou o zrážke zo mzdy.

12.5. Odvolací súd poukazuje aj na to, že spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v eurokonformnom procese zrážok zo mzdy na základe dohody o zrážkach zo mzdy zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej ochrany, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porovnaj rozsudok C - 106/77 Simmenthal). Ak by vnútroštátne právo umožnilo obísť takéto preskúmanie prostredníctvom dohody o zrážkach zo mzdy, išlo by o pozbavenie Smernice 93/13/EHS jej účinku. Preto v konečnom dôsledku aplikovanie tak významného zabezpečovacieho inštitútu, akým je dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorý dodávateľovi umožňuje svojvoľne nadiktovať výšku pohľadávky za účelom mimosúdnej exekúcie majetku spotrebiteľa vo formulárovej zmluve, hodnotí odvolací súd ako zlý úmysel, ktorému za žiadnych okolností sa nemôže poskytnúť právna ochrana. Je potrebné si uvedomiť, že dlžník sa pri realizácii neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy dostáva do pozície subjektu strácajúceho právo disponovať so svojim vlastným majetkom reprezentovaným príjmom dosahovaným za výkon svojej pracovnej činnosti. Navyše, pri zrážkach zo mzdy nie je možné preveriť, či sú zo mzdy zrážané len tie finančné nároky, ktoré dodávateľovi aj prináležia a nie aj tie, na ktoré nemá právny nárok, a to s poukazom na potrebu riadneho vyhodnotenia spotrebiteľskej zmluvy. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom či iným nezávislým tribunálom. V podstate ide o exekúciu majetku s tým rozdielom, že ju nevykonáva súd, ale spravidla podnikatelia. Pritom ide okrem iného aj o otázku, či dlh existuje a v akej výške. Výšku dlhu si veriteľ sám diktuje, vykonávajú sa zrážky zo mzdy dlžníka a dlžník nemá možnosť ich priamo zastaviť. Dlžník je tak vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu veriteľa.

12.6. Zmluvná podmienka môže byť posúdená ako neprijateľná v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka aj vtedy, ak vychádza z dispozitívnej normy a odkláňa sa v neprospech spotrebiteľa, keď umožňuje vymôcť plnenia, na ktoré veriteľ nemá nárok, ako je tomu aj v predmetnom prípade. V tejto súvislosti treba uviesť, že na účely určenia, či je zmluvná podmienka vylúčená z pôsobnosti smernice 93/13, je úlohou vnútroštátneho súdu, aby overil, či táto podmienka odráža ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré platia medzi zmluvnými stranami bez ohľadu na ich voľbu alebo ustanovenia, ktoré sa uplatnia automaticky, to znamená v prípade, ak neexistujú odlišné ustanovenia, ktoré si zmluvné strany v tomto ohľade dohodli (pozri v tomto zmysle rozsudok RWE Vertrieb, EU:C:2013:180, bod 26. Článok 1

ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka obsiahnutá v zmluve, ktorú uzavrel predajca alebo dodávateľ so spotrebiteľom, je vylúčená z pôsobnosti tejto smernice len vtedy, ak uvedená zmluvná podmienka odráža obsah záväzného zákonného alebo regulačného ustanovenia, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu; bod 79., 80. rozsudku SD C-34/13 Monika Kušionová proti SMART Capital a.s.).

13. Odvolateľ v závere odvolania rozoberal prípustnosť dohody o zrážkach zo mzdy ako zabezpečovacieho prostriedku v spotrebiteľských sporoch a zastal názor poukazujúc na § 53 ods. 7 OZ, zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov aj na ustanovenia smernice 2008/48/ES o zmluvách spotrebiteľských úveroch a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, že dohoda o zrážkach zo mzdy je ako zabezpečovací prostriedok spotrebiteľských úverov prípustná, a preto námietku žalobkyni o neprijateľnosti dohody o zrážkach zo mzdy považovať za relevantnú. V tejto súvislosti treba podotknúť, že súd prvej inštancie nekonštatoval neprípustnosť dohody o zrážkach zo mzdy ako zabezpečovacieho prostriedku, a preto má táto námietka odvolateľa pre rozhodnutie vo veci samej nízku relevanciu. Odvolací súd súhlasí s názorom žalovaného, že dohoda o zrážkach zo mzdy je prípustným zabezpečovacím prostriedkom avšak treba zdôrazniť, že aj pri použití tohto inštitútu treba dodržiavať zákonnú úpravu a dbať na dobré mravy.

14. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutých výrokoch ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

15. V odvolacom konaní úspešnej žalobkyni odvolací súd nepriznal náhradu trov odvolacieho konania v zmysle § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP, pretože jej v tomto konaní žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).